

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Elżbieta Karska (sprawozdawca)

SSN Janusz Niczyporuk

SSN Maria Szczepaniec

SSN Krzysztof Wiak

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr 353/2024 z dnia 28 października 2024 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023r. po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 stycznia 2025 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: „PKW”) działając na podstawie art. 144 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. 2023, poz. 2408 oraz 2024, poz. 721; dalej: „k.wyb.”) uchwałą nr 353/2024 z 28 października 2024 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r. postanowiła odrzucić sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w ww. wyborach, z powodu dokonania czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań Komitetu przez inną osobę niż dozwolone w przepisach Kodeksu wyborczego.

Uzasadniając podjętą uchwałę PKW wskazała, że Komitet Wyborczy Pakt Senat Dla Obywateli wykazał w sprawozdaniu finansowym, że pozyskał przychody w wysokości 65 450,35 zł.

PKW zakwestionowała przychód Komitetu będący następstwem umorzenia przez Bank S.A. w W. debetu na rachunku bankowym prowadzonym dla Komitetu w wysokości 24,01 zł przy zamknięciu tego rachunku. Umorzenie debetu oznacza – w ocenie PKW – że bank dokonał czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań Komitetu, o którym stanowi art. 144 § 2 k.wyb.

PKW wyjaśniła, że dokonanie czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań komitetu przez inną osobę aniżeli obywatel polski mający miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi bezwzględną przesłankę odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu. Regulacja ta zobowiązuje Państwową Komisję Wyborczą do odrzucenia sprawozdania Komitetu, nie pozostawiając żadnego marginesu na ocenę. PKW podkreśliła, że potwierdzenie dokonywania czynności skutkującej zmniejszeniem zobowiązań komitetu przez nieuprawniony podmiot jest równoznaczne z odrzuceniem sprawozdania finansowego Komitetu, bez względu na kwotę tego pomniejszenia.

Pełnomocnik Finansowy Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli – M. K. skargą z dnia 13 listopada 2024 r., która wpłynęła do Sądu Najwyższego 19 listopada 2024 r. wniósł o uchylenie uchwały PKW nr 353/2024 oraz o zatwierdzenie sprawozdania finansowego Komitetu Pakt Senat Dla Obywateli z siedzibą w K..

W uzasadnieniu skargi pełnomocnik Komitetu podniósł w pierwszej kolejności, że w trakcie badania sprawozdania PKW nie kierowała do Komitetu zapytań o wyjaśnienie kwestii umorzenia debetu na rachunku bankowym, choć

skierowała kilka innych próśb o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących sprawozdania, a następnie wyjaśnił, że Bank bezpodstawnie naliczył opłaty za prowadzenie rachunku, które później zgodnie z umową prowadzenia rachunków bankowych dla Komitetów Wyborczych, po złożonej reklamacji przy zamykaniu rachunku bankowego umorzył, co potwierdza treść załączonych pism Banku z 14 grudnia 2023 r. oraz z 8 listopada 2024 r. W konkluzji skargi pełnomocnik wniósł o przyjęcie sprawozdania finansowego w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziona w niniejszej sprawie skarga nie mogła zostać uwzględniona.

Kontrola finansowania kampanii wyborczych uregulowana została w rozdziale 15 działu 1 ustawy z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy zatytułowanym „Finansowanie kampanii wyborczej”. Stosownie do art. 142 § 1 k.wyb. kontrola ta odbywa się za pośrednictwem przedkładanego Państwowej Komisji Wyborczej przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego sprawozdania finansowego, które obejmuje przychody, wydatki oraz zobowiązania finansowe komitetu wyborczego, w tym informację o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania (art. 142 § 1 k.wyb.). PKW, po przeprowadzeniu kontroli sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, może przyjąć sprawozdanie bez zastrzeżeń (art. 144 § 1 pkt 1 k.wyb.), przyjąć sprawozdanie ze wskazaniem na uchybienia, w szczególności w przypadku gdy pozyskane, przyjęte lub wydatkowane z naruszeniem przepisów, o których mowa w pkt 3 lit. a, d i e środki finansowe nie przekraczają 1% ogólnej kwoty przychodów komitetu wyborczego (art. 144 § 1 pkt 2 k.wyb.) albo odrzucić sprawozdanie (art. 144 § 1 pkt 3 i art. 144 § 2 k.wyb.).

Stosownie do art. 144 § 1 pkt 3) k.wyb. organ wyborczy odrzuca sprawozdanie w przypadku stwierdzenia: (a) pozyskania lub wydatkowania środków komitetu wyborczego z naruszeniem przepisów art. 129 albo limitu, o którym mowa w art. 135, (b) przeprowadzania zbiórek publicznych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 131 § 2, c) przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej albo koalicyjny komitet wyborczy środków finansowych pochodzących z innego źródła niż Fundusz Wyborczy, (d) przyjęcia przez komitet wyborczy wyborców albo

komitet wyborczy organizacji korzyści majątkowych z naruszeniem przepisów art. 132 § 3-6, (e) przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej albo koalicyjny komitet wyborczy korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym z naruszeniem przepisu art. 132 § 5.

Zgodnie zaś z art. 144 § 2 k.wyb. odrzucenie sprawozdania finansowego następuje również w przypadku poręczenia kredytu z naruszeniem przepisów art. 132 § 6, a także dokonania czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań komitetu przez inną osobę aniżeli wymieniona w art. 132 § 6 (obywatel polski mający miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej) lub dokonanej z naruszeniem limitu wpłat, o którym mowa w art. 134 § 2 k.wyb. (15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia aktu o zarządzeniu wyborów).

Stosownie do art. 144 § 3 k.wyb. w razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania finansowego właściwy organ wyborczy wzywa komitet wyborczy do usunięcia wad sprawozdania lub udzielenia wyjaśnień w określonym terminie. Organ wyborczy, badając sprawozdanie finansowe, może także zlecać sporządzenie ekspertyz lub opinii (art. 144 § 4 k.wyb.).

W realiach rozpoznawanej sprawy PKW odrzuciła sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli z uwagi na dokonanie przez Bank umorzenia debetu na rachunku bankowym prowadzonym dla Komitetu w wysokości 24,01 zł, co Komisja zakwalifikowała jako dokonanie czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań komitetu przez osobę niebędącą obywatelem polskim mającym miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do art. 145 § 1 k.wyb. w przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi finansowemu i Państwowej Komisji Wyborczej. Rozpatrzenie

skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie siedmiu sędziów, w postępowaniu nieprocesowym. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny (art. 145 § 2-4 k.wyb.).

W przypadku skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej, przybierające formę uchwały, odpowiednie zastosowanie do jej rozpoznania mają przepisy o skardze kasacyjnej, uregulowanej w Dziale Va Tytułu VI Księgi pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego – art. 398¹-398²¹. Powyższe oznacza zatem, że zarówno skarga na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej, jak również skarga kasacyjna powinny odpowiadać podobnym wymogom formalnym.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1); przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2); oraz wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Ponadto skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Przenosząc treść powyższego przepisu na grunt postępowania, którego przedmiotem jest skarga na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej, aby spełniała ona warunki konieczne dla jej merytorycznego rozpoznania, musi zawierać: oznaczenie zaskarżonej uchwały (tj. wskazanie uchwały PKW poprzez wymienienie jej numeru, daty wydania oraz tytułu nadanego przez PKW); zarzuty oraz ich uzasadnienie, a więc wymienienie poszczególnych przepisów prawa którym uchybiono wraz ze wskazaniem w jaki sposób doszło do ich naruszenia – art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.; a także wniosek, odpowiadający możliwym rozstrzygnięciom Sądu Najwyższego. Z uwagi na publicznoprawny charakter skargi oraz postępowania przed Sądem Najwyższym, mając też na względzie wprost dopuszczalną zaskarżalność uchwały PKW, skarga nie musi zawierać wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia. Musi natomiast zawierać wszystkie wymogi formalne przewidziane dla pisma procesowego.

W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik finansowy Komitetu Wyborczego Pakt Senat Dla Obywateli wniósł skargę na postanowienie PKW o odrzuceniu sprawozdania finansowego Komitetu. W treści pisma nie sformułował jednak żadnych zarzutów przeciwko treści postanowienia, ograniczając się wyłącznie do próby wyjaśnienia kwestii nieprawidłowego naliczenia przez Bank opłat za prowadzenie rachunku dla Komitetu. Trzeba przy tym zaznaczyć, że należycie skonstruowany zarzut winien wskazywać konkretny, naruszony przepis, wymieniając oznaczoną konkretnie jednostkę redakcyjną, jak również wskazywać na czym polegało naruszenie tego konkretnie wskazanego przepisu oraz wskazywać, jak należało w tej sprawie przepis ten zastosować lub z jakich przyczyn przepis został zastosowany błędnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 września 2023 r., I NSW 21/23; 19 września 2023 r., I NSW 32/23). Sposób zredagowania skargi złożonej w niniejszej sprawie nie spełnia wymienionych kryteriów. Skarżący nie wskazuje na konkretny przepis, który miał zostać naruszony przez PKW, ani też nie wyjaśnia, na czym naruszenie to ma polegać. Związanie Sądu Najwyższego granicami zarzutów uniemożliwia zastępowanie strony w wyborze i określeniu przepisów, jakie miały zostać zdaniem skarżącego naruszone. Nadto, niepoprawnie sformułowany lub niepełny zarzut w zasadzie wyłącza możliwość dokonania jego kontroli (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2023 r., I NSW 21/23).

Wobec powyższego – w sytuacji niesformułowania zarzutów przeciwko treści rozstrzygnięcia – Sąd Najwyższy skargę oddalił.

[SOP]

[r.g.]